

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain sekä yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua lakia niin, että velkajärjestelymenettely tulisi nykyistä tarkoituksenmukaisemmaksi. Velkojien olisi ilmoitettava saatavansa velalliselta määräajassa ja velkojille tulevia suorituksia voitaisiin maksuohjelmassa jaksottaa. Käräjäoikeudessa voitaisiin velkajärjestelyssä esiin tuleva riitainenkin asia käsitellä aina yhden tuomarin kokoonpanossa. Työn ja kustannusten säästämiseksi myös selvittäjä voisi toimittaa tiedoksiannot postitse tavallisena kirjeenä. Selvittäjä voitaisiin määrätä laatimaan maksuohjelma myös takaus- ja vakuusvastuun järjestelyssä. Esityksessä ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi omis-

tusasunnon rahaksimuuton lykkäämistä koskevaa säännöstä sekä eräitä muita menettelysäännöksiä.

Yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskisi erityisten vanhentumis- ja perimismääräaikojen suhdetta vapaaehtoiisiin velkajärjestelyihin, jotta erityisistä vanhentumisajoista ei muodostuisi estettä vapaaehtoisten velkajärjestelyjen toteuttamiselle. Vastaavanlainen säännös ehdotetaan lisättäväksi myös yksityishenkilön velkajärjestelystä annettuun lakiin.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ .	1	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
YLEISPERUSTELUT	3	1. Laki ehdotusten perustelut	5
1. Nykytila	3	1.1. Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä ..	5
2. Keskeiset ehdotukset	4	1.2. Laki yrityksen saneerauksesta	14
2.1. Velkatilanteen selvittäminen ja maksuoh-	4	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	15
jelma ehdotuksen laatiminen	4	3. Voimaantulo	15
2.2. Asian käsittely tuomioistuimessa ja selvit-	4	LAKIEHDOTUKSET	16
täjän tehtävät	4	LIITTEET	20
3. Esityksen vaikutukset	5	Rinnakkaisteksti	20
4. Asian valmistelu	5		
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	5		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä tuli voimaan 8.2.1993. Laki jouduttiin ottamaan käyttöön lyhyellä valmistautumisajalla ja niukkojen voimavarojen oloissa. Kotitalouksien velkaongelmien vuoksi velkajärjestelyjen tarve on ollut suuri. Lain voimassaoloaikana (8.2.1993 — 31.8.1994) tuomioistuinten käsiteltäväksi on tullut noin 18 000 velkajärjestelyhakemusta.

Velkaantuneiden henkilöiden tarvitsemasta asiantuntija-avusta on tärkeältä osin vastannut yleinen oikeusaputoiminta. Oikeusaputoiminnan tuella on tehty arviolta vajaat puolet alioikeuksiin saapuneista velkajärjestelyhakemuksista. Oikeusministeriö on voinut tukea kuntia taloudellisesti antamalla varat 12 ylimääräisen oikeusavustajan palkkaamiseen suurimpiin oikeusaputoimistoihin ja suorittamalla kunnille erillisen korvauksen kunkin velkajärjestelyasian hoitamisesta. Velkaneuvontaa on järjestetty vapaaehtoisesti sekä kuntien että erilaisten järjestöjen toimesta. Päätoimisista velkaneuvojista 60 on ollut palkattuna työllisyysmäärärahoihin. Vuoden 1994 ensimmäiseen lisätalousarvioon otetun määrärahan turvin heidän työsuhteitaan on voitu jatkaa sen jälkeen, kun määräaika palkkaukseen työllistämismäärärahoihin päättyi. Velkaneuvonnan palvelut on saatu alueellisesti varsin kattaviksi. Julkisen talouden säästötarpeista johtuen velkaneuvontaa ei kuitenkaan ole ollut mahdollista saada kysyntää vastaavalle tasolle niin, että neuvontaa olisi mahdollista saada ilman odotusaikoja.

Tuomioistuimissa käsiteltävien velkajärjestelyasioiden määrä on vastannut ennusteita. Hakemusten määrän alenemista ei lähitulevaisuudessa ole odotettavissa, ellei kotitalouksien taloudellinen tilanne selvästi parane. Elokuun loppuun 1994 mennessä alioikeuksissa oli tehty päätös velkajärjestelyn aloittamisesta 12 265 tapauksessa. Maksuohjelmia oli vahvistettu 6 299. Velkajärjestelyhakemuksen keskimääräinen käsittelyaika hakemuksen saapumisesta aloittamista koskevaan ratkaisuun on ollut koko maassa keskimäärin yksi — kaksi kuukautta. Käsittelyaika aloittamispäätöksestä maksuohjelman vahvistamiseen on ollut vajaat kuusi kuukautta. Keskimääräisiä käsittelyaikoja voidaan pitää varsin kohtuullisina ottaen huomioon, että hakemuksia on jouduttu usein

täydentämään ja tuomioistuimet ovat useissa tapauksissa kuulleet velkoja ennen velkajärjestelyn aloittamista. Käsittelyajoissa on kuitenkin ollut eri alioikeuksissa merkittäviä eroja.

Asioiden lukumäärän vuoksi velkajärjestely aiheuttaa tuomioistuimille huomattavan määrän työtä, josta selviytymiseen on tarvittu ja tarvitaan erityistoimenpiteitä. Tilanne on kuitenkin vuonna 1994 edeltävää vuotta parempi. Vuoden 1993 talousarviossa myönnetyn määrärahan turvin henkilöstöä lisättiin 32 henkilöllä yrityssaneerauksen ja velkajärjestelyn aiheuttamien lisätehtävien vuoksi.

Velkajärjestelyasiassa voidaan määrätä selvittäjä. Selvittäjän käytöllä on tärkeä merkitys tuomioistuinten työmäärän kannalta. Lain soveltamisen alkuvaiheessa oli ongelmana löytää tarpeeksi ammattitaitoisia selvittäjiä. Nyttämmin selvittäjiä on saatavissa enemmän, useilla paikkakunnilla määrä on tarpeeseen nähden riittävä. Ammattimaisesti selvittäjän tehtävissä toimii lakimiesten lisäksi muun muassa entisiä pankkitoimihenkilöitä, joilla on yleensä hyvä tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus. Selvittäjät laativat nykyisin selvästi yli puolet tuomioistuimissa käsiteltävistä maksuohjelmahdotuksista.

Perusteet velkajärjestelylle johtuvat yleisestä taloudellisesta tilanteesta. Synnä maksukyvyttömyyteen on tavallisimmin velallisen maksukyvyn heikentyminen työttömyyden tai yritystoiminnan päättymisen vuoksi taikka takausvastuusta johtuva maksuvelvollisuus. Velkajärjestelyyn hakeutuneiden velallisten velkavastuiden kokonaismäärät ovat yleensä huomattavat ja maksukyky heikko. Velkojen määrän ja velallisten maksukyvyn välillä vallitsee lähes säännönmukaisesti niin suuri epäsuhde, että velkajärjestely edellyttää tavallisten velkojen pääomien alentamista. Huomattavan suurella osalla velallisista tulotaso on niin alhainen, että heillä ei ole mahdollisuuksia maksaa velkojaan lainkaan: noin kolmannekselta velallisista velkojen maksuvelvollisuus on jouduttu poistamaan, koska heidän tulonsa riittävät enintään asumiskustannuksiin ja välttämättömiin elinkustannuksiin.

Lain voimassaoloaikana kaikkia velkoja koskevia vapaaehtoisia sovintoratkaisuja, jotka vastaisivat velkajärjestelylain periaatteita, ei ole syntynyt odotuksia vastaavasti. Sovintoratkaisun aikaansaaminen ei ole yleensä onnistunut

silloin, kun velkojen lukumäärä on suuri ja velallisella ei ole lainkaan maksuvaraa tai maksuvara on alhainen. Velkojen vapaaehtoinen järjestely onnistuu usein vain silloin, kun velkaongelmat ovat suhteellisen lieviä tai maksuvaikeudet tilapäisiä.

Velkajärjestelylaissa ei ole lain voimassaolon alkuvaiheessa ilmennyt sellaisia epäkohtia, jotka olisivat edellyttäneet lain kiireellistä muutamista. Esitykseen sisältyvillä muutosehdotuksilla pyritään yhtäältä vähentämään tuomioistuinten työtä ja toisaalta edistämään asioiden selvittämistä ja tarkoituksenmukaista hoitamista.

2. Keskeiset ehdotukset

2.1. Velkatilanteen selvittäminen ja maksuohjelmaehdotuksen laatiminen

Velkajärjestelyn piiriin kuuluvat kaikki velallisen velat, jotka ovat syntyneet ennen velkajärjestelyn alkamista (3 §:n 1 momentin 3 kohta). Velallisen on ilmoitettava velat velkajärjestelyhakemuksessa ja hakemukseen on liitettävä 2 000 markan ylittävistä veloista jäljennös tositteesta tai muusta asiakirjasta, josta ilmenee velan jäljellä oleva määrä (asetus yksityishenkilön velkajärjestelystä 2 §:n 8 kohta, 58/93). Velkajärjestelyn piiriin kuuluvat myös veloille kertyneet korot ja viivästyskorot, jotka kohdistuvat velkajärjestelyn aloittamista edeltävään aikaan.

Maksuohjelmaa laadittaessa on käytännössä ollut ongelmana saada riittävän ajoissa velkojilta tieto velkojen määristä velkajärjestelyn aloittamisajankohtana. Tietojen puuttuessa maksuohjelman laatija ei aina ole voinut ryhtyä valmistelevaan ohjelmaa, ja tuomioistuimen asettamaan määräaikaan on jouduttu sen vuoksi pyytämään lykkäystä. Jos maksuohjelmaehdotus on laadittu velallisen antamien tietojen pohjalta, velan määrää koskevat tiedot on voitu tämentää vasta ehdotuksesta annetuissa lausumissa. Maksuohjelmaehdotus on tällöin jouduttu laatimaan uudestaan. Tästä on aiheutunut lisää työtä ja ajanhukkaa sekä kustannuksia erityisesti silloin, kun ehdotuksen on laatinut selvittäjä. Tämänkaltaisten epäkohtien poistamiseksi ehdotetaan, että velkojen olisi ilmoitettava velkajärjestelyn piiriin kuuluvan velan määrä tuomioistuimen asettamaan määräpäivään mennessä uhalla, että velallisen

ilmoituksen ylittävä velan määrä voitaisiin maksuohjelmassa jättää huomiotta. Maksuohjelman laatijalla olisi siis ennalta tiedossa, milloin velkojen määrä on selvitetty ohjelmaehdotuksen laatimista varten.

Lakiin ei nykyisellään sisälly nimenomaista säännöstä velkojille tulevien suoritusten jaksottamisesta maksuohjelmassa. Säännöksen puuttuminen on ollut ongelma erityisesti niissä tapauksissa, joissa velallisella on ollut paljon velkoja ja hänen maksuvaransa on ollut pieni. Velkojen yhdenvertaisuusperiaatteen tiukka noudattaminen on tällaisissa tapauksissa voinut johtaa markkamääräisesti huomattavan pieniin suorituksiin. Maksuohjelma on tämän vuoksi saattanut olla sekä velallisen että velkojan kannalta huomattavan epätarkoituksenmukainen. Maksuohjelmien tarkoituksenmukaisen toteuttamisen turvaamiseksi lakiin ehdotetaan otettavaksi erityinen suoritusten jaksottamista koskeva säännös.

2.2. Asian käsittely tuomioistuimessa ja selvittäjän tehtävät

Velkajärjestelyn aloittamisesta seuraa velallista koskeva kiello maksaa velkajärjestelyn piiriin kuuluvia velkojaan. Maksukiellon tarkoituksena on estää velallista saattamasta jotakin velkojaa muita velkoja parempaan asemaan. Velkajärjestelyasian käsittelyn kannalta on kuitenkin tarkoituksenmukaista, että velallinen kiellon estämättä voi maksaa pois pieniä velkoja, jos sellaisia on. Nykyisin tuomioistuin voi oikeuttaa velallisen maksamaan tällaisia velkoja. Esityksessä ehdotetaan, että tuomioistuimen lisäksi myös selvittäjä voisi oikeuttaa velallisen poikkeamaan maksukiellosta tältä osin.

Velkajärjestelyn alkamisesta seuraavat maksu-, perintä-, ulosmittaus- ja muuta täytäntöönpanoa koskevat kiellot on mahdollista määrätä väliaikaisesti ennen kuin aloittamisesta päätetään. Esityksessä ehdotetaan rajoitettavaksi muutoksenhakua päätökseen, jolla kiello on jätetty määräämättä. Esityksessä ehdotetaan myös selkeytettäväksi eräitä maksuohjelmaehdotuksen tuomioistuinkäsittelyä koskevia säännöksiä. Esityksen mukaan velkajärjestelyä koskeva riitainenkin asia voitaisiin aina käsitellä istunnossa, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Selvittäjä voidaan nykyisin määrätä velkajärjestelyn aloittamisen yhteydessä tai sen jälkeen.

Käytännössä on pidetty puutteena sitä, että määräystä ei lain mukaan voida antaa ennen aloittamispäätöstä. Esityksen mukaan tämä tulisi olemaan mahdollista. Jos selvittäjä määrättään ennen aloittamista, tuomioistuimen olisi määrättävä samalla ne tehtävät, joihin selvittäjän tulee ryhtyä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että selvittäjä voitaisiin määrätä myös takauksena vakuusvastuun järjestelyssä. Selvittäjän työn säästämiseksi ja asioiden käsittelyn joutuisuuden turvaamiseksi ehdotetaan, että selvittäjä voisi asettaa velalliselle ja velkojille määräajan maksuohjelmaehdotuksesta annettavia lausumia varten.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys yksityishenkilön velkajärjestelylain

muuttamisesta on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Esitys perustuu oikeusministeriön asettaman työryhmän ehdotukseen. Työryhmän ehdotuksesta on varattu lain toteutumisen seurantaan varten asetetun työryhmän jäsenille tilaisuus lausua kannanottonsa.

Esitys yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Lakiin ehdotettavaa uutta 99 a §:ää on käsitelty lain toteutumisen seurantaan varten asetetussa työryhmässä, jonka jäsenet ovat saaneet tilaisuuden lausua ehdotuksesta kannanottonsa.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain sisältöä koskevien säännösten osalta valmistelutyö jatkuu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ehdotusten perustelut

1.1. Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä

4 §. *Maksukyvyyn arviointi.* Velallisen maksukyvyllä on merkitystä arvioitaessa velkajärjestelyn edellytyksiä ja velallisen maksuvaraa maksuohjelmassa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan oikeusministeriö voisi antaa tarkempia määräyksiä velallisen maksukyvyyn arvioinnin perusteista. Maksukyvyyn arvioinnissa on tärkeä merkitys sillä, minkäsuuruusina velallisen välttämättömistä elinkustannuksista ja elatusvelvollisuudesta aiheutuvat menot otetaan huomioon. Nykyisin näiden menojen määrä jää viime kädessä tuomioistuimen harkintaan, sillä niitä ei ole määritelty laissa eikä alemmanasteisissa säädöksissä. Käytännössä menojen hyväksyttävänä pidetyt markkamäärät perustuvat hallituksen esityksen (HE 183/92) perusteluihin ja oikeusministeriön vahvistaman velkajärjestelyhakemuksen täyttöohjeisiin. Hallituksen esityksen perusteluissa välttämättömien menojen ar-

vointi on kytketty toimeentulotuen laajaan perusosaan. Koska toimeentulotuki on tarkoitettu vain tilapäiseksi, kun taas maksuohjelma kestää yleensä viisi vuotta tai sitä pidemmän ajan, on toimeentulotuen markkamääriä korotettu neljänneksellä sen välttämiseksi, ettei maksuohjelmia jouduttaisi muuttamaan tavanomaisten mutta tavallista suurempien yksittäisten menojen vuoksi.

Tarkoituksena on, että välttämättömien elinkustannusten määrän arviointi edelleenkin pohjautuisi edellä mainittuihin hallituksen esityksen perusteluista ilmeneviin periaatteisiin. Kun maksukyvyyn arviointi velkajärjestelyssä näin ollen nojautuu toimeentulotukijärjestelmään, aiheutuu siinä toteutettavista tai siihen vaikuttavista muutoksista tarvetta voida antaa velkajärjestelyn osalta välttämättömien menojen ja myös muiden maksukykyyn vaikuttavien seikkojen arvioinnista täsmentäviä määräyksiä. Määräysten avulla voidaan edistää velallisten yhdenmukaista kohtelua ja osaltaan yksinkertaistaa menettelyä.

Määräyksiä ei ole mahdollista antaa niin

tyhjentävästi, etteikö tuomioistuimille jäisi edelleenkin niiden suhteen harkintavaltaa. Esimerkiksi välttämättömien menojen osalta voidaan määritellä yleensä käytettävissä oleva enimmäistaso. Siitä on kuitenkin oltava mahdollisuus tuomioistuimen harkinnan mukaan poiketa puoleen tai toiseen. Poikkeaminen enimmäistasosta ylöspäin tulee kysymykseen lähinnä silloin, kun velallisella tai hänen perheellään on erityisiä välttämättömiä, tavanomaista suurempia menoja, joiden ei voida katsoa sisältyvän hyväksyttävien menojen säännönmukaiseen määrään. Tällaisia menoja voi aiheutua esimerkiksi työmatkakustannuksista tai terveydenhoidosta. Poikkeamisen enimmäistasosta alaspäin tulee edelleenkin olla mahdollista paitsi velallisen suostumuksella, myös muunlaisissa tilanteissa kuten silloin, kun velallinen ei tosiasiallisesti tarvitse menoihinsa määräysten mukaista enimmäismäärää esimerkiksi jatkuvan laitoshoidon vuoksi.

Tarvetta määräysten antamiseen voi olla myös siltä osin, mitä tuloja tai etuuksia otetaan huomioon velallisen maksukykyä arvioitaessa. Toimeentulotukijärjestelmässä ei esimerkiksi lapsilisiä otettu huomioon ennen vuoden alusta 1994 voimaan tullutta lapsilisä uudistusta. Tämänkaltaiset uudistukset aiheuttavat vuosien mittaan tarvetta maksukykyyn arviointiperusteiden uusimiseen.

Elatusvelvollisuutta koskevat avioliittolain ja lapsen elatuksesta annetun lain periaatteet tulevat sovellettaviksi myös velkajärjestelyssä. Velkajärjestelyasioiden kanssa työskentelee huomattavan paljon sellaisia henkilöitä, joilla ei ole lakimieskoulutusta. Määräyksiä valmisteltaessa tulisikin harkita, onko niihin aihetta sisällyttää myös muusta lainsäädännöstä johtuvia periaatteita soveltamiskäytännön helpottamiseksi. Esimerkkinä voidaan mainita kysymys lukiossa tai ammattikoulussa olevan täysi-ikäisen lapsen koulutuskustannusten huomioon ottamisesta vanhempien erityisenä menona velkajärjestelyssä.

Määräysten valmistelussa on tarkoitus kuulla sosiaali- ja terveysministeriötä.

12 §. Maksu- ja vakuudenasettamiskielto. Velkajärjestelyn alkamisesta seuraa velallista koskeva maksukielto, josta säädetään pykälän 1 momentissa. Pykälän 2 momentissa säädetään poikkeuksista maksukieltoon. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan velallisen varallisuuden rahaksimuutosta saatavista varoista voidaan velkajärjestelyn alkami-

sen estämättä maksaa rahaksimuuttokustannukset ja velat, joista varallisuus on vakuutena.

Velkajärjestelyn hakeminen tai aloittaminen ei vaikuta velallisen oikeuteen määrätä omaisuudestaan. Velallinen voi siis muuttaa omaisuuttaan rahaksi velkajärjestelyn vireilläolon aikanakin. Jos rahaksimuutto toimitetaan ennen maksuohjelman vahvistamista, ei ole tarvetta jäädä odottamaan maksuohjelman vahvistamispäätöstä vakuusvelan maksamiseksi. Velkajärjestelyn yhteydessä toimitetusta rahaksimuutosta saatavista varoista maksetaan muutoinkin ensin rahaksimuuttokustannukset ja vakuusvelat (34 §). Tarvetta ei liioin ole siihen, että tuomioistuimen pitäisi erikseen antaa maksuun oikeuttava määräys. Mikäli rahaksimuutosta jää varoja sen jälkeen, kun rahaksimuuttokustannukset ja vakuusvelat on maksettu, varat jaetaan maksuohjelmassa 34 §:n mukaisesti tavallisille veloille. Jos varat luovutetaan rahaksimuuton tapahduttua velalliselle, hän voi käyttää niitä ennen maksuohjelman vahvistamista ainoastaan sellaisiin välttämättömiin menoihin, joiden maksamiseen hänen tulonsa eivät riitä (7 §:n 1 momentti) taikka vähäisten velkojen maksamiseen silloin, kun hänet siihen erikseen oikeutetaan jäljempänä selostettavin tavoin. Varojen käyttäminen muihin tarkoituksiin voi johtaa siihen, että velallisen hakemus hylätään (10 §:n 8 kohta). Jos rahaksimuuton toimittaa selvittäjä tai, milloin se lain mukaan on mahdollista, ulosottomies, tavallisille veloille rahaksimuutosta kertyvät varat voivat jäädä selvittäjän tai ulosottomiehen säilytettäväksi maksuohjelman vahvistamiseen saakka.

Nykyisen lain mukaan tuomioistuin voi velkajärjestelyn aloittamisesta päättäessään oikeuttaa velallisen maksamaan tietynlaisia tai tietyn markkamäärän alittavia velkoja. Säännöksen tarkoituksena on ollut helpottaa maksuohjelmaehdotuksen laatimista etenkin niissä tilanteissa, joissa velallisella on useita pieniä velkoja. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan tältä osin muutettavaksi siten, että tuomioistuin voisi antaa määräyksen velkojen maksusta muussakin yhteydessä kuin velkajärjestelyn aloittamisesta päättäessä ja että myös selvittäjä voisi oikeuttaa velallisen maksamaan tiettyjä velkojaan. Velallinen voisi maksaa velkoja menettelyn aikana kertyvästä maksuvarastaan tai mahdollisista muista varoistaan. Ehdotuksen mukaan velallinen voisi tuomioistuimen tai selvittäjän antaman määräyksen nojalla maksaa vain määrältään vähäisiä velkoja, jos se on

menettelyn kannalta tarkoituksenmukaista. Kun velka on maksettu, velkoja jää velkajärjestelyn ulkopuolelle eikä enää osallistu menettelyyn. Velan maksaminen säästää siten maksuohjelmaehdotuksen laatijan työtä. Tarkoituksenmukaisuusnäkökohta ei kuitenkaan rajoitu yksin maksuohjelman laatimiseen ja vahvistamiseen. Pienten velkojen maksaminen voi helpottaa myös maksuohjelman muuttamista. Vaikka pienen jako-osuuden saava velkoja voitaisiin jättää lakiin ehdotettavan uuden 31 §:n 4 momentin nojalla maksuohjelmassa ilman suoritusta, velkojan oikeus suoritukseen säilyy, jos maksuohjelmaa sittemmin muutetaan velallisen maksukyvyyn parannuttua. Jos velkoja on saanut koko velasta maksun ennen maksuohjelman vahvistamista, maksuohjelman muutos on yksinkertaisempi toteuttaa kuin jos kaikki velkojat ovat ohjelmassa mukana.

Tyypillisiä sellaisia velkoja, joiden maksaminen on menettelyn kannalta tarkoituksenmukaista, ovat sellaiset kestovelkasuhteisiin liittyvät velat, jotka kohdistuvat vain osin velkajärjestelyn alkamista edeltävään aikaan, kuten velkajärjestelyn alkaessa meneillään olevan laskutuksen vuokra taikka sähkö- ja puhelinlaskut. Muunlaisten velkojen osalta käytännön soveltamisohjeena voitaisiin pitää sitä, että yhden tai kahden yksittäisen laskusaatavan maksaminen olisi yleensä perusteltua, jos niiden maksamiseen käytetään maksuvara yhden kuukauden ajalta. Tarkoitus ei kuitenkaan ole, että hyvän maksuvaran omaava velallinen käyttäisi yhteenlaskettuna huomattavia summia ennen maksuohjelman vahvistamista pienempien velkojen maksamiseen. Säännöksessä ilmaistaisiin se, että silloin kun velallisella on useita pienempiä, tietyn markkamäärän alittavia velkoja, hänet voitaisiin oikeuttaa maksamaan ne kaikki. Jos velallisen maksuvara riittäisi vain yhden tai useamman, mutta ei kaikkien pienten velkojen maksamiseen, ei yhtä tai useampaa velkojaa voitaisi maksulla asettaa muita parempaan asemaan. Säännökseen ei ole pidetty tarpeellisena ottaa markkamääräistä rajaa vähäisinä pidettävillä veloilla, vaan asia on harkittava tapauskohtaisesti.

21 §. Väliaikainen kieltö. Velallisen hakeuksen tultua vireille tuomioistuin voi ennen velkajärjestelyn aloittamista määrätä maksu-, perintä-, ulosmittaus- tai muuta täytäntöönpanoa koskevan kiellon olemaan voimassa väliaikaisena. Jos väliaikainen kieltö määrätään, päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta. Jos

taas kieltoa koskeva vaatimus hylätään, hovioikeus ei yleensä ehdi antaa velallisen valituksen johdosta ratkaisua asiassa ennen kuin päätös velkajärjestelyn aloittamisesta on tehty kärjäoikeudessa. Valituksen käsittely hovioikeudessa aiheuttaa tällöin turhaa työtä eikä muutoksenhausta ole velalliselle hyötyä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan väliaikaista kieltoa koskevan vaatimuksen hylkäämispäätökseen ei pääsääntöisesti voisi hakea muutosta.

Käytännössä tarve väliaikaisen kiellon määrittämiseen syntyy useimmiten niissä tilanteissa, joissa päätöstä velkajärjestelyn aloittamisesta ei voida tehdä nopeasti ja joissa kiellon määräämisellä on merkitystä velallisen omistusasunnon tai muun perusturvaan kuuluvan omaisuuden rahaksimuuton estämiseksi. Velallisen intressi omaisuuden säilyttämiseen voi olla suuri. Ehdotuksen mukaan velallinen voisi hakea muutosta päätökseen, jolla kärjäoikeus on hylännyt velallisen vaatimuksen, jos kieltoa on haettu perusturvaan kuuluvan omaisuuden rahaksimuuton estämiseksi.

Muutoksenhakumenettelyn osalta poikettaisiin oikeudenkäymiskaaren säännöksistä. Velallisen olisi edelleenkin ilmoitettava tyytymättömyyttä kärjäoikeuden päätökseen, mutta velallisen valituskirjelmä olisi ehdotetun säännöksen mukaan toimitettava hovioikeuteen viipymättä odottamatta valitusajan umpeenkulumista. Hovioikeuden olisi otettava valitus tutkittavaksi kiireellisesti. Velkojen kuuleminen jäisi hovioikeuden harkintaan. Hovioikeus voisi, kuten 1 momentin mukaan kärjäoikeuskin, määrätä väliaikaisen kiellon velkoja kuulematta, jos asian kiireellisyys sitä vaatii. Säännös koskisi myös muutoksenhakua hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen.

31 §. Tavallisten velkojen keskinäinen asema. Velkajärjestelyssä noudatetaan tavallisten velkojen osalta yhtäläisen suhteellisen osuuden periaatetta, joka ilmenee pykälän 1 momentista. Poikkeuksista tähän periaatteeseen säädetään pykälän 2 ja 3 momentissa (parempi- ja viimesijaiset velat). Tavallisille veloille tulevien maksujen jaksotuksesta ei voimassa olevaan lakiin sisälly nimenomaisia säännöksiä. Yhtäläisen suhteellisen osuuden periaatteen kirjallinen noudattaminen maksuohjelmassa on joissakin tapauksissa johtanut siihen, että velkojille on määrätty suoritettavaksi säännönmukaisesti, yleensä kuukausittain niin pieniä erinä, että kunkin maksun suorittamisesta aiheutu-

neet kustannukset ovat voineet olla itse maksua suuremmat. Velkojallekin tällaisten toistuvien pienten maksujen vastaanottamisesta ja kirjaamisesta on aiheutunut tarpeettomasti työtä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jolla voitaisiin turvata maksuohjelmien tarkoituksenmukainen toteuttaminen. Maksuohjelma voitaisiin laatia siten, että velallisen maksuvara käytettäisiin ensin määrältään vähäisten jako-osuuksien maksamiseen ja sen jälkeen muiden velkojen maksuun. Maksuohjelmassa veloille tulevat jako-osuudet voitaisiin maksaa joko samaan tahtiin tai ehdotuksen mukaan myös vuorotellen eri velkojille. Jälkimmäistä maksutapaa samoin kuin maksuvaran käyttämistä ensin vähäisten jako-osuuksien suorittamiseen voitaisiin käyttää kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että muiden velkojen mahdollisuus maksun saantiin ei sen vuoksi ilmeisesti vaarannu. Velkojen asemaan vaikuttaa velallisen maksukyvyyn mahdollinen muuttuminen maksuohjelman aikana. Jos maksuohjelmaa joudutaan muuttamaan velallisen maksukyvyyn heikennyttyä, muutos koskee vain niitä velkoja, joille maksuohjelman mukaan pitäisi vielä tulla suoritus (44 §:n 3 momentti). Jos esimerkiksi on syytä olettaa, että velallisen maksuvara tulee lähiaikoina alenemaan, maksujen jaksottaminen säännöksessä tarkoitettulla tavalla ei tulisi kysymykseen.

Usein silloin, kun velallisen velkamäärä on huomattavan suuri, velkoihin sisältyy sekä suuria että pieniä velkoja. Velallisen maksuvara koko maksuohjelman keston ajalta saattaa tällöin tuottaa pienille veloille markkamääräisesti vähäisen jako-osuuden. Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa velkojalle tuleva kertymä maksuohjelman mukaan olisi kaikkiaan vain muutaman markan tai jopa vähemmän. Ehdotetun uuden 4 momentin mukaan maksuohjelmassa voitaisiin jättää ilman suoritusta sellainen velkoja, jolle kertyvä kokonaismäärä alittaisi asetuksella säädettävän markkamäärän. Ehdotusta valmisteltaessa on pidetty lähtökohtana 50 tai 100 markan jako-osuutta. Velkoja, jolle tulisi maksuohjelmalla vähemmän kuin 50 tai 100 markkaa, voitaisiin siis jättää ilman suoritusta ja velallisen maksuvara jaettaisiin tältäkin osin muille velkojille. Säännös ei olisi pakottava, ja markkamääräinen alaraja voitaisiin maksuohjelmassa asettaa alemmaksi kuin asetuksella säädetään. Ulosottolain 6 luvun 23 §:n (1586/92) mukaan ulosotossa noudatetaan nykyisin vastaavanlais-

ta periaatetta silloin, kun useampi kuin yksi velkoja on vaatinut maksua ulosmitatuista varoista. Varojen jaossa voidaan jättää huomiotta velkoja, jolle ei kertyisi 200 markkaa suurempaa jako-osuutta. Konkurssissa velkojan saatava voidaan jättää huomiotta, jos velkojalle ei kertyisi konkurssipesän varoista 300 markkaa suurempaa jako-osuutta (konkurssisäännön 105 a §, 1585/92 ja asetus vähäisten jako-osuuksien huomiotta jättämisestä konkurssissa, 1593/92). Jos veronkantolain mukaan kannettava tai perittävä määrä on pienempi kuin 50 markkaa, se jätetään kantamatta tai perimättä. Jos maksuvelvolliselle olisi alle 100 markan määrän kantamiseksi erikseen lähetettävä vero tai maksulippu, määrä jätetään kantamatta. Jos palautettava määrä alittaa 30 markkaa, sitä ei palauteta (veronkantoasetuksen 21 §, 224/93).

Maksuohjelmassa kysymyksessä olevalla perusteella suoritusta vaille jääneet velkojat tulee erikseen mainita (36 §:n 9 kohta). Jos velallisen maksuvara maksuohjelman keston aikana paranee, tällainenkin velkoja voi saada suorituksen edellyttäen, että parantuneesta maksuvarasta riittää suoritusta yli sen vähimmäismäärän, joka on ollut maksuohjelmassa alarajana. Maksuohjelman muuttamista koskevan 44 §:n 3 momentin mukaan muutos, joka maksuohjelmaan tehdään velkojen hyväksi, koskee kaikkia velkoja. Jos esimerkiksi kertymä veloille on ollut maksuohjelmaa vahvistettaessa 10 % velkojen pääomasta ja velallisen maksuvara paranee niin, että pääomasta tulee ohjelman muutoksen jälkeen maksettavaksi kaikkiaan 50 %, voi alunperin suoritusta vaille jäänyt velkoja saada kuitenkin suorituksen, jos velan määrä on ollut 100 markkaa tai sitä enemmän ja alarajana on ollut 50 markkaa.

35 §. *Omistusasunnon rahaksimuuton lykkäminen.* Voimassa olevan säännöksen mukaan omistusasunnon rahaksimuuton lykkääminen edellyttää sitä, että velallinen kykenee maksamaan lykkäysaikana juoksevan koron veloille, joista asunto on vakuutena. Säännöksen sanamuoto siis edellyttää koron maksamista myös alivakuustilanteissa panttivelkojen koko määrälle eikä pelkästään vakuusvelaksi katsottavalle määrälle. Ottaen huomioon vakuusvelkojen ja tavallisten velkojen asema velkajärjestelyssä säännöksen sanamuoto ei ole asianmukainen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkoa olisi lykkäysaikana maksettava asuntoa rasittavalle vakuusvelalle. Koronmaksu koskee

siis niitä vakuusvelkoja, joista velallisen omistusasunto on vakuutena.

38 §. *Maksuohjelman vahvistaminen.* Maksuohjelman sisältö on asia, jossa sovinto on sallittu. Velallinen ja velkojat voivat sopia velan ehtojen muuttamisesta vapaaehtoisesti. Lain 78 §:n mukaan myös julkisoikeudellisen saatavan haltijalla on oikeus suostua velkajärjestelyn periaatteita vastaavaan vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn. Tuomioistuimien tutkii maksuohjelmaehdotuksen lainmukaisuuden velkojen väitteiden pohjalta. Pykälän 1 momentin nykyinen sanamuoto voi kuitenkin antaa velkojalle aiheen olettaa, että tuomioistuin tutkii ehdotuksen lainmukaisuuden myös silloin, kun velkoja on ollut passiivinen eikä ole toiminut maksuohjelmaehdotuksesta lausumaa tai ei ole lausumassaan nimenomaisesti suostunut ehdotuksen vahvistamiseen maksuohjelmaksi taikka on vastustanut velkajärjestelyä yksilöimättä perustetta vastustamiselle. Myös tuomioistuinten kannalta kysymys tutkimisvelvollisuuden laajuudesta on näissä tilanteissa ollut ongelmallinen. Pykälän 1 momentti ehdotetaan selvennettäväksi siten, että lain säännöksistä poikkeava maksuohjelma voidaan vahvistaa, jollei velkoja ole ehdotuksesta antamassaan lausumassa nimenomaisesti vedonnut seikkaan, jonka perusteella ohjelmaehdotus velkojan käsityksen mukaan ei vastaa lain säännöksiä. Sama koskee velallista silloin, kun ohjelmaehdotuksen on laatinut selvittäjä. Velallisen on annettava lausumansa ehdotuksesta selvittäjälle, ja jos velallinen ei ole lausumassaan esittänyt, miltä osin ehdotusta olisi muutettava, maksuohjelman vahvistamiselle ei ole estettä, vaikka ohjelma poikkeaisikin lain säännöksistä.

Mikä tahansa lausuma ei johda siihen, että tuomioistuin tutkisi maksuohjelmaehdotuksen lainmukaisuuden. Väitteen siitä, miltä osin ehdotus ei vastaa lain säännöksiä, tulee olla perusteltu. Lausuman sisältöä ja merkitystä arvioitaessa tuomioistuimen tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota velallisen tai velkojan mahdollisuuksiin ymmärtää velkajärjestelyn kannalta merkityksellisiä seikkoja etenkin silloin, kun ehdotuksen on laatinut selvittäjä eikä velallisella ole ollut avustajaa, taikka silloin, kun velkojana on yksityishenkilö. Tarvittaessa velalliselta tai velkojalta voidaan kirjallisesti tai istunnossa pyytää selvittävin kysymyksiin lausuman yksilöintiä. Vastaavalla tavalla voidaan menetellä riita-asiassa, jossa asian käsittelyä

voidaan jatkaa valmistelua varten toimitettavassa istunnossa tai vastaajalta voidaan pyytää uusi kirjallinen lausunto silloinkin, kun edellytykset asian ratkaisemiselle valmistelua jatkamatta täytyisivät.

Pykälän 1 momentista ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi säännös maksuohjelman vahvistamisesta kaikkien velkojen suostumuksella. Jos velkojat suostuvat maksuohjelman vahvistamiseen, tuomioistuimen ei tarvitse millään osin tutkia ohjelman sisältöä.

Pykälän 2 momentin mukaan vahvistettua maksuohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei ylempi tuomioistuin määrää toisin. Säännöksessä ei ole otettu erikseen huomioon tilannetta, jossa velallisen omistusasunto tai muuta perusturvaan kuuluvaa omaisuutta on maksuohjelmassa määrätty muutettavaksi rahaksi. Säännös ei nykyisellään estä rahaksimuuton toimittamista, vaikka maksuohjelman vahvistamispäätös olisi tältä osin velallisen valituksen vuoksi lainvoimaa vailla. Käytännössä rahaksimuuttoon ei tiettävästi ole ilman velallisen suostumusta ryhdytty ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Pykälän 2 momentti ehdotetaan nyt muutettavaksi niin, että tuomioistuin voisi maksuohjelman vahvistaessaan määrätä, että omaisuuden rahaksimuuttoon saa ryhtyä vasta kun päätös on lainvoimainen tai toisin määrätään.

Jos muutoksenhakemuksen käsittelevä tuomioistuin päätyy omistusasunnon säilyttävään ratkaisuun, asia joudutaan palauttamaan maksuohjelman valmistelemiseksi uudelleen. Velallisen on valitusajan kuluessa pitänyt käyttää maksuvaransa tavallisten velkojen maksamiseen. Kun maksuohjelma tulee velallisen valituksen menestyttyä laadittavaksi uudelleen niin, että velallinen säilyttää omistusasuntonsa, velallisen tekemät suoritukset tulee tällöin vähentää tavallisten velkojen vähimmäiskertymästä. Jos velallinen asuu omistusasunnossaan, todellinen maksuvara voi olla alhaisten asumiskustannusten vuoksi väliaikaisesti suurempi kuin valitusajan kuluessa tavallisille veloilte tehtävät suoritukset, mikäli ne on mitoitettu asunnon realisoinnin jälkeisten asumismenojen mukaan. Tällaisessa tapauksessa velallisen tulee säästää maksuvaransa muilta osin vakuusvelan maksuun, jotta omistusasunnon säilyttävä ohjelma on mahdollista toteuttaa. Jos velallisen valitus ei menesty, säästynyt maksuvara tarvitaan kokonaan tai osaksi tuleviin muutto- ja asumiskustannuksiin.

44 §. *Maksuohjelman muuttaminen.* Velallisen perusturvaan kuuluvan omaisuuden rahaksimuutto voi tulla ajankohtaiseksi paitsi maksuohjelman vahvistamisen myös maksuohjelman muuttamisen yhteydessä. Velallinen voi hakea maksuohjelman muuttamista sen vuoksi, että hänen maksukykynsä on olennaisesti heikentynyt. Velallinen saattaa tällöin ehdottaa, että vakuusvelan hoitomenoja järjesteltäisiin enemmän kuin maksuohjelmassa on tehty. Jos velkoja vastustaa velallisen ehdotusta ja tuomioistuimien katsoo, ettei vakuusvelkaosuutta voida enää velkajärjestelyn keinoin pienentää, omaisuus määrätään muutettavaksi rahaksi.

Velallisen maksuhyvin heikentyminen maksuohjelman aikana voi johtaa siihen, että hän joutuu laiminlyömään suoritukset velkojille. Velkoja voi 42 §:n nojalla hakea laiminlyönnin perusteella maksuohjelman raukeamista. Jos suoritusten laiminlyönnin katsotaan johtuvan seikasta, joka olisi peruste maksuohjelman muuttamiselle, ohjelmaa voidaan raukeamisen sijasta muuttaa.

Edellä kerrotuissa tapauksissa on mahdollista, että velallisen perusturvaan kuuluvan omaisuuden rahaksimuutosta määrätään maksuohjelman muuttamisen yhteydessä. Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi muutoksenhaun osalta 38 §:n 2 momenttia vastaavaksi. Samoin kuin maksuohjelman vahvistamisen yhteydessä myös maksuohjelman muuttamisen yhteydessä voitaisiin siis määrätä, että velallisen varallisuuden rahaksimuuttoa koskevia määräyksiä olisi noudatettava vasta, kun päätös on lainvoimainen tai toisin määrätään.

49 §. *Käsittelyjärjestys ja toimivaltainen tuomioistuin.* Pykälän 2 momentin mukaan riitaiset asiat on käsiteltävä täysilukuisen alioikeuden istunnossa, paitsi jos asiaan osalliset toisin haluavat tai tuomioistuin pitää asiaa selvänä. Velkajärjestelyasioita on, kuten yleisperusteluissa on todettu, tuomioistuimissa huomattavan paljon eikä ole aihetta olettaa asioiden määrän lähitulevaisuudessa ainakaan merkittävästi vähenevän. Asiat olisi pystyttävä käsittelemään joutuisasti. Tämän vuoksi kärkeäoikeuden kokoonpanoa koskeva 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että riitainkin asia voitaisiin aina käsitellä yhden tuomarin toimesta istunnossa. Säännös ei estä asian käsittelyä täysilukuisen alioikeuden istunnossa.

54 §. *Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta.* Velkajärjestelyn aloittamispäätöksen edellytyksiä koskevan pykälän 1 momentissa on erheel-

lisesti ”ja” sanan sijasta ”tai”. Momentissa ei myöskään viitata elinkeinotoimintaa harjoittavan velallisen osalta lain 45 §:ssä säädettyihin velkajärjestelyn lisäedellytyksiin. Ehdotuksen mukaan 1 momentista poistettaisiin kokonaan viittaukset pykäliin, jolloin edellä todetut epäselvyydet poistuvat. Käytännön kannalta ne eivät ole olleet ongelma.

Kuten yleisperusteluissa on todettu, maksuohjelman laatimista on usein vaikeuttanut se, että velkojilta ei ole saatu tai on saatu vasta myöhäisessä vaiheessa tieto velkajärjestelyn piiriin kuuluvan velan määrästä velkajärjestelyn alkaessa. Maksuohjelmaehdotuksen laatimista varten on jouduttu pyytämään tuomioistuimesta lisäaikaa, ja asian ratkaiseminen on siten pitkittynyt. Pykälän 2 momentin 2 kohtaan ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan tuomioistuin asettaisi velkajärjestelyn aloittamispäätöksessä määräpäivän velkojille velan määrän ilmoittamiseksi. Jos velkoja laiminlyö ilmoittaa velan oikean määrän asetettuun määräpäivään mennessä, velka voitaisiin ottaa maksuohjelmassa huomioon sen suuruusena kuin velallinen on sen hakemuksessaan ilmoittanut. Kun velallisen on velkajärjestelyhakemuksessa ilmoitettava velan määrä ja liitettävä hakemukseen määrän osoittava tosite, velkojan laiminlyönti voi käytännössä johtaa siihen, että velan korko velkajärjestelyn aloittamista edeltävältä ajalta voi jäädä osittain tai mahdollisesti kokonaan ottamatta huomioon maksuohjelmassa.

Määräpäivä asetettaisiin sekä silloin, kun velallinen tai hänen avustajansa laatii maksuohjelmaehdotuksen, että silloin, kun asiassa määrätään selvittäjä. Jos ehdotuksen laatii selvittäjä, ilmoitukset tehtäisiin aina selvittäjälle. Jos taas ehdotuksen laatii velkaneuvoja, yleinen oikeusavustaja tai muu velallista avustava henkilö, ilmoitukset voitaisiin määrätä tehtäväksi ehdotuksen laatijalle. Ilmoitukset voitaisiin määrätä tehtäväksi tuomioistuimelle, jollei ehdotuksen laatija ole tuomioistuimen tiedossa tai tuomioistuin muuten pitää sitä muuten aiheellisenä.

Määräpäivä velan ilmoittamiseksi tulisi asettaa niin, että velkojalle jää selvityksen esittämiseen riittävästi aikaa siitä, kun velkoja on saanut aloittamispäätöksestä tiedon. Määräpäivää asetettaessa tulisi siis ottaa huomioon se aika, joka selvittäjältä tai tuomioistuimelta kuluu tiedoksiannon toimittamiseen. Velkojan käytettäväksi jäävä aika ei saisi olla lyhyempi

kuin kaksi viikkoa. Tätä pidempään aikaan voi olla käytännössä tarvetta useinkin, esimerkiksi silloin, kun velka on ollut pitkähkön ajan maksamatta tai ulosottomiehen perittävänä. Velan määrän ja kertyneiden korkojen selvittäminen voi tällöin vaatia velkojalta paljonkin työtä.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi tiedoksianto koskeva säännös (62 a §:n 2 momentti). Säännöksen mukaan aloittamispäätöksen tiedoksianto velkojille voitaisiin toimittaa postitse tavallisena kirjeenä. Tämän vuoksi velan määrän ilmoittamisen laiminlyöntiin liittyvä uhka olisi harkinnanvarainen. Jos velkoja väittää, että tiedoksianto ei ole tullut perille, ja vaatii maksuohjelmaehdotusta muutettavaksi eikä velkojan voida näyttää saaneen aloittamispäätöstä tiedoksi, tuomioistuimen tulisi määrätä maksuohjelmaehdotus valmisteltavaksi uudelleen.

Velan määrän ilmoittamista koskeva uhka koskisi luonnollisesti vain niitä velkojia, jotka velallinen on ilmoittanut hakemuksessaan. Velallisella on velvollisuus ilmoittaa kaikki velkajärjestelyn piiriin kuuluvat velkansa. Velan salaaminen voi johtaa hakemuksen hylkäämiseen (10 §:n 8 kohta). Jos velan ilmoittamatta jättäminen on johtunut velallisen ymmärtämättömyydestä tai tietämättömyydestä, vahvistettua maksuohjelmaa voidaan muuttaa (44 §:n 1 momentin 3 kohta). Maksuohjelmaa voidaan muuttaa myös siinä tapauksessa, että syystä tai toisesta ilmeni, että velallisen ilmoittaman velan velkoja ei ole lainkaan saanut velkajärjestelystä tietoa (44 §:n 1 momentin 2 kohta). Tällaisen velkojan saatava velalliselta tulee ohjelmaa muutettaessa otettavaksi huomioon täysimääräisenä eli sen suuruisena kuin velka on ollut velkajärjestelyn aloittamisesta päätettäessä.

Pykälän 2 momentin 3 kohtaan ehdotetaan otettavaksi nykyistä 2 kohtaa vastaava säännös. Samalla siihen lisättäisiin säännös, jonka mukaan velkojen lausumat velallisen hakemuksesta ja maksuohjelmaehdotuksesta sekä velkoja koskevat väitteet olisi annettava määräpäivään mennessä uhalla, että lausumat ja väitteet voidaan muuten jättää ottamatta huomioon. Tämä seuraa jo hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 12 §:stä, mutta uhan nimenomainen ilmaiseminen tässä laissa on perusteltua erityisesti sen vuoksi, että velkojina voi olla yksityishenkilöitä.

Pykälän 2 momentin nykyisestä 3 kohdasta ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi selvittäjälle asetettava määräpäivä maksuohjelmaehdotuksen toimittamista varten. Määräpäivä asetetaan momentin 1 kohdan mukaan silloinkin, kun ehdotuksen laatii selvittäjä. Nykyistä 3 kohtaa vastaava säännös on ehdotuksen 4 kohdassa.

Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi tiedoksiantotapaa koskevat säännökset. Tiedoksiannosta säädettäisiin uudessa 62 a §:ssä.

58 §. *Asian lykkääminen ja raukeaminen eräissä tapauksissa.* Velkojen maksuohjelmaehdotuksesta antamien lausumien perusteella tuomioistuin voi antaa ehdotuksen valmisteltavaksi uudelleen. Ehdotuksen uudelleen valmistelu ei aina ole välttämätöntä. Jos maksuohjelmaehdotukseen tehtävä muutos ei aiheuta monimutkaisia laskutoimituksia, tuomioistuin voi vahvistaa ehdotuksesta poikkeavan maksuohjelman. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selventävä säännös, jonka mukaan uudesta ehdotuksesta ei tarvitsisi varata velalliselle tai velkojille mahdollisuutta antaa lausumaa. Uusien lausumien pyytäminen ei ole yleensä tarpeen, kun maksuohjelmaehdotuksen muuttaminen perustuu tuomioistuimen riitaisesta kysymyksestä antamaan ratkaisuun. Tällaiseen ratkaisuun velkoja tai velallinen voi hakea muutosta valittamalla maksuohjelman vahvistamista koskevasta päätöksestä. Lausumat voitaisiin kuitenkin pyytää silloin, kun tuomioistuin pitää sitä tarpeellisena ottaen huomioon maksuohjelmaehdotukseen tehtävän muutoksen merkitys ja ehdotuksesta annettujen lausumien sisältö. Lausumien pyytäminen on yleensä tarpeellista silloin, kun maksuohjelmaehdotukseen joudutaan tekemään perustavaa laatua olevia muutoksia. Se, onko uudesta ehdotuksesta kuultava kaikkia velkojia vain osaa velkojista, jää tuomioistuimen harkintaan. Jos muutos koituu kaikkien velkojen hyväksi, velkojen uudelleen kuuleminen on ilmeisen tarpeellista. Jos taas maksuohjelmaehdotus joudutaan laatimaan käytännössä kokonaan uudestaan, kaikkien velkojen kuuleminen on aiheellista. Jos tuomioistuin antaa ehdotuksen uudelleen valmisteltavaksi sillä perusteella, että vakuusvelkaosuus on laskettava ehdotuksesta poikkeavasti, tavallisten velkojen kuuleminen uudesta ehdotuksesta ei yleensä ole tarpeen. Jos uuden maksuohjelmaehdotuksen laatiminen on selvittäjän tehtävä, tuomioistuimen

tulisi antaa selvittäjälle määräykset siitä, onko velkojille ja velalliselle varattava tilaisuus lausua uudesta ehdotuksesta.

Uuteen 62 a §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan tuomioistuimen olisi ilmoitettava velalliselle ja velkojille maksuohjelmaa koskevan päätöksen antamisesta. Ilmoitukseen olisi sisällytettävä maininta siitä, onko maksuohjelmaehdotusta muutettu sen jälkeen, kun asiaan osallisilla on ollut tilaisuus lausua ehdotuksesta. Asiaan osalliset tulevat näin saamaan tiedon siitä, onko maksuohjelmaehdotus vahvistettu heille toimitetun sisältöisenä vai onko ehdotusta sen jälkeen muutettu.

62 a §. *Ilmoitukset ja tiedoksiantotapa.* Laikiin ehdotetaan otettavaksi uusi ilmoituksia ja tiedoksiantoja koskeva säännös. Maksuohjelman vahvistamispäätöksen tiedoksiannossa noudatetaan nykyisin hakemusioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetun lain 16 §:ää, jonka mukaan ei ole välttämätöntä ilmoittaa kaikille velkojille päätöksen antamisesta. Ilmoitus päätöksen antamisesta on tehtävä silloin, kun hakemusia ratkaistaan toisin kuin hakija tai muu asiaan osallinen on pyytänyt. Velkojalle, joka ei ole toimitannut lausumaa lainkaan, ei yleensä ole tehty ilmoitusta. Tästä on aiheutunut epäselvyyksiä. Niiden poistamiseksi pykälän 1 momentiksi ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan ilmoitus maksuohjelman vahvistamista koskevan päätöksen antamisesta olisi tehtävä kaikille velkojille. Lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdasta seuraa, että velkajärjestelyssä velkojia ovat myös velallisen velasta takauksen antanut tai vakuuden asettanut taikka kanssavelallinen silloinkin, kun velan maksuvelvollisuus ei vielä ole heidän osaltaan ajankohtainen. Ilmoitus maksuohjelmaa koskevan päätöksen antamisesta tulee siis tehtäväksi myös heille. Nämä velkojat on erikseen mainittu 54 §:n 4 momentissa, jotta he varmuudella saisivat tiedon velkajärjestelyn aloittamisesta (LaVM 14/1992 vp). Ehdotetussa säännöksessä ei ole pidetty tarpeellisenä mainita heitä erikseen. Velkojien lisäksi päätöksen antamisesta olisi ilmoitettava selvittäjälle ja velallisen kotipaikan ulosottomiehelle. Ilmoitukset voitaisiin antaa muutettavaksi ehdotetun 66 §:n 2 momentin mukaan selvittäjän tehtäväksi.

Ehdotuksen mukaan ilmoituksessa olisi mainittava, onko maksuohjelmaehdotusta muutettu sen jälkeen, kun ehdotus on toimitettu asiaan osallisille. Jos muutoksia ei ole tehty,

velkojalla ei yleensä ole tarvetta tilata päätöksestä jäljennöstä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ilmoitusten ja tiedoksiantojen toimittamistavasta. Säännös vastaa yrityksen saneauksesta annetun lain 81 §:ää (609/93). Myös velkajärjestelyssä on tarpeen saada aikaan nykyistä joustavampi ja edullisempi tiedoksiantomenettely. Säännös edesauttaa erityisesti selvittäjän työtä. Tuomioistuin on voinut tähänkin saakka lähettää tiedoksiannot postitse, mutta selvittäjä on yleensä toimitannut tiedoksiannot 66 §:n 2 momentin mukaisesti vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan. Tästä on aiheutunut toisinaan huomattavan paljon työtä ja kustannuksia.

Tuomioistuin tai selvittäjä voisi ehdotuksen mukaan toimittaa tiedoksiannot postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. Tuomioistuimen tai selvittäjän harkinnan mukaan voitaisiin myös käyttää todisteellista tiedoksiantotapaa. Todisteellisen tiedoksiantotavan käyttäminen voi olla perusteltua lähinnä silloin, kun velkojana on yksityishenkilö. Jos, kuten käytännössä on tapahtunut, yksityishenkilö jättää noutamatta postista esimerkiksi saantitodistusta vastaan lähetetyn kirjeen, tiedoksianto tulisi lähettää hänelle sen jälkeen tavallisena kirjeenä. Kun tiedoksiannot joudutaan tekemään erikseen velkajärjestelyn alkamisesta ja maksuohjelmaehdotuksesta, voi jälkimmäisen toimittaminen todisteellisesti olla tarpeen, jos esimerkiksi selvittäjä ei ole saanut yhteyttä velkojaan maksuohjelmaa laatiessaan.

Velkajärjestelyä koskeva asia voidaan aina ratkaista, vaikka kaikki tiedoksiannot olisi lähetetty tavallisena kirjeenä eikä lausumaa asiassa ole toimitettu. Jos maksuohjelman vahvistamisen jälkeen kävisi ilmi, että joku velkojista ei ole saanut aloittamispäätöstä tai maksuohjelmaehdotusta tiedoksi, maksuohjelmaa voidaan 44 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla muuttaa, jos velkojan saatava velalliselta on ollut suurempi kuin maksuohjelmassa huomioon otettu velka. Muilta osin maksuohjelmaa voidaan muuttaa tällaisen velkojan hake- muksesta, jos velkojalla on esitettävänä 44 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu peruste.

64 §. *Selvittäjän määrääminen.* Voimassa olevan lain mukaan ilman velkajärjestelyä toteutettavassa takaus- ja vakuusvastuun järjestelyssä ei ole mahdollista määrätä selvittäjää. Käytännössä tarvetta selvittäjän määräämiseen on ilmennyt erityisesti silloin, kun velallisen velka-

järjestelyhakemuksen yhteydessä tuomioistuimeen on jätetty samanaikaisesti takaaajan tai vakuuden asettajan hakemus takaus- tai vakuusvelan järjestelystä. Tällöin olisi yleensä tarkoituksenmukaista, että sama selvittäjä laatisi maksuohjelman sekä velalliselle että takaaajalle tai vakuuden asettajalle. Edellytysten selvittäminen takaus- ja vakuusvastuun järjestelylle ja maksuohjelman laatiminen voivat toisinaan olla siinä määrin hankalia, että selvittäjän määräämiselle voi senkin vuoksi olla tarvetta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan myös takaus- ja vakuusvastuun järjestelyssä voitaisiin määrätä selvittäjä.

Voimassa olevan lain mukaan selvittäjä voidaan määrätä velkajärjestelyn aloittamisesta päätettäessä. Käytännössä on kuitenkin ilmennyt tarvetta selvittäjän määräämiseen aikaisemmassa vaiheessa lähinnä silloin, kun velallisen taloudellinen tilanne on ollut erityisen sekava ja sen selvittämiseksi on tarvittu sellaista asiantuntemusta, jota velallista avustavalla henkilöllä ei ole ollut. Pykälän 2 momenttia ehdotetaankin muutettavaksi niin, että velkajärjestelyssä voitaisiin määrätä selvittäjä jo ennen kuin tuomioistuin päättää velkajärjestelyn aloittamisesta. Tarkoitus on, että selvittäjän määrääminen ennen velkajärjestelyn aloittamista olisi poikkeuksellista ja edelleenkin yleensä edellytettäisiin, että velkajärjestelyhakemus liitteineen tulisi velalliselta siinä kunnossa, että niiden perusteella ei ole estettä tehdä päätöstä velkajärjestelyn aloittamisesta. Selvittäjä voitaisiin määrätä kuten nykyisinkin myös velkajärjestelyn alkamisen jälkeen, jos tarvetta siihen ilmenee. Takaus- ja vakuusvastuun järjestelyn osalta ei ole pidetty tarpeellisenä määrittellä nimenomaista ajankohtaa selvittäjän määräämistä varten.

66 §. Selvittäjän tehtävät. Pykälän 1 momentin mukaan selvittäjän on laadittava tämän lain tämän lain säännösten mukainen ehdotus maksuohjelmaksi. Selvittäjä joutuu ottamaan ehdotuksessa kantaa harkinnanvaraisiin ja mahdollisiin riitaisiin kysymyksiin ja voi asiaan osallisten suostumuksella laatia lain säännöksistä poikkeavan maksuohjelmaehdotuksen. Tämän vuoksi viittaus lain säännösten mukaiseen maksuohjelmaehdotukseen ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi 1 momentista.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan lisäksi täydennettäväksi siten, että selvittäjän tehtäviin lisättäisiin maininta muiden tuomioistuimen

määräämien tehtävien suorittamisesta. Kun tuomioistuin voisi muutettavaksi ehdotetun 64 §:n 2 momentin nojalla määrätä selvittäjän jo ennen velkajärjestelyn aloittamista, voi samassa yhteydessä olla tarpeen määrittellä, mitä muita tehtäviä kuin maksuohjelmaehdotuksen laatimista varten selvittäjä määrätään. Lisäys on tarpeen myös sen vuoksi, että selvittäjä voitaisiin ehdotuksen mukaan määrätä myös takaus- ja vakuusvastuun järjestelyssä.

Laadittuaan maksuohjelmaehdotuksen selvittäjä yleensä toimittaa ehdotuksen velalliselle ja velkojille ja pyytää heiltä lausumat ehdotuksesta määrääjässä. Kun ehdotuksen laati selvittäjä, maksuohjelmaan sisältyviä velkoja koskevat väitteet on esitettävä selvittäjälle (56 §). Kun selvittäjä ei ole voinut asettaa pyyntönsä tehosteeksi uhkaa, määräaikoja ei välttämättä ole noudatettu. Tästä on voinut olla seurauksena, että selvittäjä on joutunut pyytämään tuomioistuimelta uutta määräaika maksuohjelmaehdotuksen laatimiseen, kun myöhään lausumansa antaneen velallisen tai velkojan kannanoton johdosta on ollut aihetta korjata ehdotusta. Korjauksen johdosta puolestaan on voinut olla aihetta pyytää asianosaisilta uudet lausumat tai ainakin ilmoittaa, millä perusteella ja millä tavoin jo toimitettua maksuohjelmaehdotusta on muutettu. Osittain velkajärjestelyasioiden käsittelyaikojen pituuteen tuomioistuimessa ovat vaikuttaneet tämänkaltaiset syyt. Maksuohjelmaehdotuksen uudelleen valmistelusta on myös aiheutunut lisää kustannuksia. Selvittäjän työn ja asioiden käsittelyn joutuisuuden turvaamiseksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan selvittäjä voisi pyytää asiaan osallisilta lausumat ja väitteet määräpäivään mennessä uhalla, että selvittäjä voi jättää ottamatta huomioon määräpäivän jälkeen tulleet lausumat ja väitteet. Pykälään ehdotetaan otettavaksi myös nimenomainen säännös siitä, että velalliselle ja velkojille tulee varata riittävästi aikaa lausuman antamiseen. Tarvittava aika jäisi selvittäjän harkintaan. Kohtuullisena aikana voitaisiin yleensä pitää kahdesta neljään viikkoa siitä, kun maksuohjelmaehdotus on toimitettu velalliselle ja velkojille tiedoksi. Riittävä aika on harkittava tapauskohtaisesti. Jos maksuohjelmaehdotus on yksinkertainen, kaksi viikkoa voi olla kohtuullinen aika. Mitä mutkikkaampi tapaus on, sitä enemmän aikaa selvittäjän on varattava.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisäystä,

jonka mukaan tuomioistuin voisi antaa selvittäjän tehtäväksi ilmoittaa velalliselle ja velkojille maksuohjelmaa koskevan päätöksen antamispäivä. Momentista poistettaisiin tiedoksiantotapaa koskeva säännös, koska siitä säädetäisiin uudessa 62 a §:ssä.

79 a §. Erityisen vanhentumismääräajan tai perimismääräajan suhde vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 79 a §, joka koskisi erityisten vanhentumis- ja perimismääräaikojen suhdetta vapaaehtoiisiin velkajärjestelyihin. Esityksessä ehdotetaan otettavaksi samansisältöinen pykälä yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin.

Voimaantulosäännös. Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun laki on hyväksytty ja vahvistettu. Uusia säännöksiä voitaisiin soveltaa myös lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa. Lain 21 §:n 2 momenttiin sisältyviä muutoksenhakurajoituksia ei kuitenkaan sovellettaisi, jos väliaikaista kieltoa koskeva vaatimus on hylätty ennen tämän lain voimaantuloa. Sitä vastoin mainitun 2 momentin menettelysäännöksiä voitaisiin soveltaa, vaikka päätös on annettu ennen tämän lain voimaantuloa. Tämä tarkoittaisi sitä, että valituskirjelmä voitaisiin toimittaa heti muutoksenhakemuksen käsittelevälle tuomioistuimelle, joka voisi käsitellä asian uuden säännöksen mukaan. Jos maksuohjelmaa koskevan päätöksen antamisesta on ilmoitettu hakemusasioden käsittelevästä annetun lain 16 §:n mukaan ennen lain voimaantuloa, ja päätös annetaan lain voimaantulon jälkeen, ei tämän lain 62 a §:n 1 momenttia sovellettaisi.

1.2. Laki yrityksen saneerauksesta

99 a §. Erityisen vanhentumismääräajan tai perimismääräajan suhde vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn. Yrityksen saneerauksesta annetun lain 99 §:ssä on säännökset määrätynlaisille saataville säädetyn erityisen vanhentumisajan tai perimismääräajan suhteesta saneerausmenettelyyn. Säännökset koskevat sellaisia tapauksia, joissa velkojan on lain mukaan perittävä saaminen tietyn määräajan kuluessa uhalla, että oikeus maksun saantiin muuten menetetään. Tällainen erityinen vanhentumisaika, jonka kulumista ei voi katkaista, on säädetty muun muassa verosaataville ja eräille muille julkisoikeudellisille saataville (laki verojen ja

maksujen perimisestä ulosottotoimin 367/61). Lisäksi muussa lainsäädännössä on lukuisia viittaussäännöksiä, joilla mainitun, verojen ja maksujen perintää koskevan lain säännökset on ulotettu koskemaan muunkinlaisia saatavia. Tällaiset säännökset sisältyy muun muassa lakisääteisiä eläke- ja muita vakuutuksia koskeviin lakeihin niissä tarkoitettujen vakuutusmaksusaatavien osalta. Yrityksen saneerauslainsäädännön mukaisesti annetun lain 99 §:n säännöksillä turvataan se, että saneerausmenettelyn aikana voimassa oleva saneerausvelkojen perintä- ja täytäntöönpanokielto ei voi johtaa mainitunlaisen erityisen vanhentumisajan alaisen saatavan haltijalle oikeudenmenetykseen sekä että velkojalla säilyy vanhentumisajan estämättä oikeus suoritukseen saneerausohjelman nojalla ja silloin, kun saneerausohjelman mukainen velkajärjestely raukeaa.

Nyt ehdotettu 99 a § koskee erityisten vanhentumis- ja perimismääräaikojen suhdetta vapaaehtoiisiin velkajärjestelyihin. Säännöksen tarkoitus on vastaavanlainen kuin 99 §:n säännöksillä eli estää määräajan umpeen kulumista aiheutuvat oikeudenmenetykset velkojalle silloin, kun velan ehdot järjestetään uudelleen, mutta tämä tapahtuu varsinaisen saneerausmenettelyn sijasta tuomioistuimen ulkopuolella velkojan suostumuksella. Ehdotettu säännös on tarpeen erityisesti, jotta erityisistä, katkeamattomista vanhentumisajoista ei muodostuisi estettä velkajärjestelyjen toteuttamiselle vapaaehtoisesti.

Pykälän ensimmäisestä virkkeestä ilmenee, että säännöksessä tarkoitettun erityisen, katkeamattoman vanhentumis- tai perimismääräajan umpeen kulumisen ei estä velkojaa saamasta suoritusta sellaisen vapaaehtoisen velkajärjestelyn mukaan, joka sisällöltään vastaa yrityksen saneerauslain periaatteita. Viimeksi mainittu kriteeri on sama kuin lain 97 §:ssä, joka koskee julkisoikeudellisen saatavan perinnästä vastaavan viranomaisen oikeutta suostua vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn. Kysymyksessä tulee sitten olla velallisen velkojen kokonaisjärjestely, joka tähtää maksukyvyttömäksi tulleen tai maksukyvyttömyyden uhkaaman velallisen ja kaikkien velkojen välien selvittämiseen niin, että ennen järjestelyä syntyneiden velkojen ehdot sovitetaan velallisen ennakoituun todelliseen maksukykyyn ja keskenään rinnasteisessa asemassa olevia velkoja kohdellaan yhdenvertaisesti. Se seikka, että yksittäinen velkoja tai velkojaryhmä muiden suostumuksella saa täy-

den suorituksen — joko järjestelyn nimenomaisten ehtojen mukaan tai sen vuoksi, että kyseinen velkoja tai velkojaryhmä jätetään järjestelyn ulkopuolelle velkaehtojen siten säilyessä ennallaan — ei estä esillä olevan pykälän soveltamista, koska tällainen järjestely on yrityssaneerauslainkin mukaan mahdollinen. Sitä vastoin pykälää ei voida soveltaa sellaisiin järjestelyihin, jotka eivät alunperinkään tähtää kaikkien velkojen kokonaisjärjestelyyn, vaan esimerkiksi pelkästään kyseisen yksittäisen velan ehtojen helpottamiseen.

Pykälän ensimmäisestä virkkeestä ilmenee, että jos velallisen ja velkojen kesken sovittava velkajärjestely merkitsee maksuajan pidentämistä yli sen ajankohdan, jona esimerkiksi vero- tms. saatavaa koskeva vanhentumisaika muuten päättyisi, velkoja on tämän seikan estämättä oikeutettu saamaan saatavalleen suorituksen velkajärjestelyn ehtojen mukaisesti. Vanhentumisaika ei siten muodostu velkojalle esteeksi suostua sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, jonka mukaan velallisen suoritukset ajoitetaan niin, että niitä kertyy vielä normaalin vanhentumisaajan päättymisen jälkeen.

Pykälän toinen virke on tarpeen sellaisten tapausten varalta, joissa velallisen maksuvelvollisuus ei tule täytetyksi velkajärjestelyn ehtojen mukaisesti. Se sisältää uuden takarajan saatavan perimiselle: velkojan on perittävä saaminen viimeistään velkajärjestelyn ehtojen mukaisen maksuajan päättymistä seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä uhalla, että hän muutoin menettää oikeuden maksun saantiin. Jos kuitenkin alkuperäinen määräaika saatavan perimiselle päättyy tätä myöhemmin, velkoja voi periä saatavan sen ajan kuluessa. Toisessa virkkeessä oleva säännös ei siten voi

lyhentää vaan ainoastaan pidentää sitä määräaika, jota olisi noudatettava ilman velkajärjestelyä. Esimerkiksi jos velkajärjestelyn ehtojen mukaan verovelan pitäisi tulla maksetuksi kokonaisuudessaan vuoden 1998 lokakuun loppuun mennessä, mutta osa velasta on tuona ajankohtana syystä tai toisesta maksamatta, velkojan on perittävä jäljellä oleva saatava vuoden 1999 loppuun mennessä, paitsi jos alkuperäinen määräaika päättyy tätä myöhemmin.

Voimaantulosäännös. Ehdotettu muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun laki on hyväksytty ja vahvistettu.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksen johdosta on yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua asetusta tarkistettava. Asetusluonnosta ei ole liitetty tähän esitykseen.

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annettuun lakiin ehdotetun uuden 4 §:n 2 momentin nojalla oikeusministeriö tulee antamaan tarkempia määräyksiä maksukyvyn arvioinnin perusteista.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä 25 tammikuuta 1993 annetun lain (57/93) 12 §:n 2 momentti, 21 §:n 2 momentti, 35 ja 38 §, 44 §:n 4 momentti, 49 §:n 2 momentti, 54 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 58 §:n 1 momentti, 64 §:n 1 ja 2 momentti ja 66 §:n 1 ja 2 momentti sekä

lisätään 4 §:ään uusi 2 momentti, 31 §:ään uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 62 a ja 79 a § seuraavasti:

4 §

Maksukyvyn arviointi

Oikeusministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä maksukyvyn arvioinnin perusteista.

12 §

Maksu- ja vakuudenasettamiskielto

Edellä 1 momentissa säädetty maksukielto ei koske etuoikeutettua elatusapuvelkaa. Velallinen voi myös kiellon estämättä suorittaa vakuusvelkojalle maksun velan ehtojen mukaisista, velkajärjestelyn alkamisen jälkeen erääntyvistä koroista ja muista luottokustannuksista. Velallisen varallisuuden rahaksimuutosta saaduista varoista voidaan maksaa rahaksimuutokustannukset ja velat, joista varallisuus on vakuutena. Tuomioistuimien tai selvittäjien voi määrätä, että velallinen saa maksukiellon estämättä maksaa määrältään vähäiset, tietyn markkamäärän alittavat velat, mikäli se on menettelyn kannalta tarkoituksenmukaista.

21 §

Väliaikainen kielto

Päätökseen, jolla on määrätty 1 momentissa tarkoitettu väliaikainen kielto, ei saa erikseen hakea muutosta. Jos tuomioistuin on hylännyt väliaikaista kieltoa koskevan vaatimuksen, päätökseen saa hakea erikseen muutosta vain, jos kieltoa on haettu velallisen perusturvaan kuuluvan omaisuuden rahaksimuuton estämiseksi. Velallisen muutoksenhakemus on toimitettava muutoksenhakemuksen käsittelevälle tuomioistuimelle viipymättä ja valitus on otettava tuomioistuimessa tutkittavaksi kiireellisesti. Tuo-

mioistuimen on, milloin aihetta on, varattava velkojille tilaisuus vastata valitukseen.

31 §

Tavallisten velkojen keskinäinen asema

Maksuohjelma voidaan laatia niin, että velkojille tulevat määrältään vähäiset jako-osuudet määrätään maksettavaksi ensin, ja myös niin, että velalliselle määrääjain kertyvä maksuvara käytetään vuorotellen eri velkojille tuleviin suorituksiin, mikäli se on maksuohjelman toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista eivätkä muiden velkojen mahdollisuudet maksun saantiin sen vuoksi ilmeisesti vaarannu. Jos velkojia on useampi kuin yksi, maksuohjelmassa voidaan jättää ilman suoritusta velkoja, jolle kertyisi asetuksella säädettävää markkamäärää pienempi jako-osuus.

35 §

Omistusasunnon rahaksimuuton lykkäminen

Jos velallisen omistusasunto on 15, 29 tai 33 §:n mukaan muutettava rahaksi, tuomioistuin voi velallisen vaatimuksesta määrätä, että rahaksimuuttoon saadaan ryhtyä vasta tietyn, enintään yhden vuoden pituisen määräajan kuluttua, jos sitä velallisen ja hänen perheensä olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena ja jos velallinen kykenee suorittamaan omistusasuntoa rasittavalle vakuusvelalle juoksevan koron, joka kertyy mainitulta ajalta. Jos velallinen laiminlyö tämän koron maksun, velkoja saa käyttää 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksiaan.

38 §

Maksuohjelman vahvistaminen

Maksuohjelma voidaan vahvistaa, jos velka-

järjestelyyn on 9—11 §:n mukaan edellytykset ja ohjelma vastaa tämän lain säännöksiä. Maksuohjelman poikkeaminen tämän lain säännöksistä ei estä ohjelman vahvistamista, ellei velkoja tai velallinen ole siihen vedonnut maksuohjelmaehdotuksesta antamassaan lausumassa.

Vahvistettua maksuohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei ylempi tuomioistuin toisin määrää. Maksuohjelman vahvistaessaan tuomioistuin voi määrätä, että velallisen varallisuuden rahaksimuuttoa koskevia määräyksiä on noudatettava vasta, kun päätös on lainvoimainen tai toisin määrätään.

44 §

Maksuohjelman muuttaminen

Muutettua maksuohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei ylempi tuomioistuin toisin määrää. Päätäessään maksuohjelman muuttamisesta tuomioistuin voi määrätä, että velallisen varallisuuden rahaksimuuttoa koskevia määräyksiä on noudatettava vasta, kun päätös on lainvoimainen tai toisin määrätään.

49 §

Käsittelyjärjestys ja toimivaltainen tuomioistuin

Asia voidaan aina käsitellä istunnossa, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

54 §

Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta

Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta on tehtävä, jos esitetyn selvityksen perusteella velkajärjestelyyn on edellytykset eikä estettä ole. Päätökseen, jolla velkajärjestely on aloitettu, ei saa hakea muutosta.

Päätäessään velkajärjestelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee:

1) asettaa määräpäivä, johon mennessä ehdotus maksuohjelmaksi on toimitettava tuomioistuimelle, jollei ehdotusta ole toimitettu hakemuksen yhteydessä;

2) asettaa määräpäivä, johon mennessä velkojen on kirjallisesti ilmoitettava selvittäjälle tai muulle maksuohjelmaehdotuksen laatijalle taikka tuomioistuimelle, sen mukaan kuin tuo-

mioistuin määrää, velkajärjestelyn piiriin kuuluvan velan määrä, mikäli se poikkeaa velallisen ilmoittamasta, uhalla että velallisen ilmoituksen ylittävä vaatimus voidaan muuten jättää maksuohjelmassa huomioon ottamatta;

3) asettaa, jollei selvittäjää määrätä, määräpäivä, johon mennessä velkojen on toimitettava tuomioistuimelle kirjallinen lausuma velallisen hakemuksesta ja maksuohjelmaehdotuksesta sekä mahdolliset väitteet ehdotukseen sisältyvistä veloista uhalla, että lausumat ja väitteet muuten voidaan jättää huomioon ottamatta; ja

4) määrätä selvittäjä, jos siihen on 64 §:n mukaan aihetta.

Tuomioistuimen on, jollei 66 §:stä muuta johdu, viipymättä lähetettävä velkojille sekä takaaajille, vakuuden asettajille ja kanssavelallisille jäljennös päätöksestä, hakemuksesta ja velallisen ehdotuksesta maksuohjelmaksi.

58 §

Asian lykkääminen ja raukeaminen eräissä tapauksissa

Jos ehdotusta maksuohjelmaksi ei voida 38 §:n mukaan vahvistaa, tuomioistuin voi vartaa velalliselle tai selvittäjälle tilaisuuden määröpäivään mennessä laatia uuden ehdotuksen. Asiaan osallisilta on pyydettävä määröpäivään mennessä lausuma uudesta ehdotuksesta vain, jos tuomioistuin pitää sitä tarpeellisena aikaisempaan ehdotukseen tehtävien muutosten merkitys ja annettujen lausumien sisältö huomioon ottaen.

62 a §

Ilmoitukset ja tiedoksiantotapa

Maksuohjelmaa koskevan päätöksen antamispäivä on ilmoitettava velalliselle, kaikille velkojille, velallisen kotipaikan ulosottoviranomaiselle ja selvittäjälle, jos sellainen on määrätty. Ilmoituksessa on mainittava, onko maksuohjelmaehdotusta muutettu sen jälkeen, kun ehdotus on toimitettu asiaan osallisille. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä velkojalle, jonka saatava velalliselta on vähäinen ja joka ei ole toimitannut lausumaa maksuohjelmaehdotuksesta.

Tässä laissa tarkoitetut ilmoitukset ja tiedoksiannot voidaan toimittaa postitse velallisen ilmoittamalla osoitteella taikka telekopiota tai

sähköpostia käyttäen, jollei tiedoksiantoa ole tarpeen toimittaa vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan taikka muuta riittäviä asioita varten säädettyä tiedoksiannontapaa käyttäen. Ilmoitus velkajärjestelyn aloittamisesta voidaan tehdä ulosottoviranomaiselle myös puhelimitse.

64 §

Selvittäjän määrääminen

Velkajärjestelyssä voidaan määrätä selvittäjä, jos se on velallisen taloudellisen aseman selvittämiseksi, omaisuuden rahaksimuuton vuoksi tai muuten velkajärjestelyn toteuttamiseksi tarpeen. Selvittäjä voidaan määrätä myös takaus- ja vakuusvastuun järjestelyssä.

Tuomioistuimien määrää selvittäjän velkajärjestelyn aloittamisesta päätettäessä. Selvittäjä voidaan määrätä muunakin ajankohtana, jos siihen on aihetta. Selvittäjä voidaan määrätä myös laatimaan ehdotus maksuohjelman muuttamiseksi.

66 §

Selvittäjän tehtävät

Selvittäjän tehtävänä on laatia ehdotus maksuohjelmaksi tuomioistuimen asettamassa määräajassa sekä suorittaa muut tuomioistuimen selvittäjälle määräämät tehtävät. Maksuohjelmaehdotusta laatiessaan selvittäjän on neuvoteltava velallisen ja velkojien kanssa ja annettava heille tarpeelliset tiedot velkajärjestelyn kannalta merkityksellisistä seikoista. Ehdotukseen on liitettävä selvittäjän tiivistelmä velallisen ja velkojien hakemusta ja ehdotusta kos-

kevista lausumista. Selvittäjä voi pyytää velalliselta ja velkojilta lausumat ja väitteet määräpäivään mennessä uhalla, että lausumat ja väitteet voidaan muuten jättää huomioon ottamatta. Määräpäivä on asetettava niin, että asiaan osallisille jää kohtuullinen aika lausuman antamiseen.

Tuomioistuin voi määrätä selvittäjän toimittamaan 54 ja 55 §:ssä sekä 62 a §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedoksiannot velalliselle ja velkojille.

79 a §

Erityisen vanhentumisajan tai perimismääräajan suhde vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn

Jos velkojan on perittävä saaminen laissa erikseen säädetyn ajan kuluessa uhalla, että hän muutoin menettää oikeuden maksun saantiin, ja velallisen kanssa sovitaan sellaisesta vapaaehtoisesta velkajärjestelystä, joka sisällöltään vastaa tässä laissa säädettyjä periaatteita, velkojalla on mainitun ajan umpeen kulumisen estämättä oikeus saada maksu velkajärjestelyn ehtojen mukaisesti. Velkojan on perittävä saaminen viimeistään velkajärjestelyn ehtojen mukaisen maksuajan päättymistä seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä uhalla, että hän muutoin menettää oikeuden maksun saantiin. Jos alkuperäinen määräaika saamisen perimiselle päättyy myöhemmin, velkoja voi kuitenkin periä saamisen tämän ajan kuluessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki

yrittäjien saneerauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään yrityksen saneerauksesta 25 päivänä tammikuuta 1993 annettuun lakiin (47/93) uusi 99 a § seuraavasti:

99 a §

*Erityisen vanhentumismääräajan
tai perimismääräajan suhde vapaaehtoiseen
velkajärjestelyyn*

Jos velkojan on perittävä saaminen laissa erikseen säädetyn ajan kuluessa uhalla, että hän muutoin menettää oikeuden maksun saantiin, ja velallisen kanssa sovitaan sellaisesta vapaaehtoisesta velkajärjestelystä, joka sisällöltään vastaa tässä laissa säädettyjä periaatteita, velkojalla on mainitun ajan umpeen kulumisen

estämättä oikeus saada maksu velkajärjestelyn ehtojen mukaisesti. Velkojan on perittävä saaminen viimeistään velkajärjestelyn ehtojen mukaisen maksuajan päättymistä seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä uhalla, että hän muutoin menettää oikeuden maksun saantiin. Jos alkuperäinen määräaika saamisen perimselle päättyy myöhemmin, velkoja voi kuitenkin periä saamisen tämän määräajan kuluessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Anneli Jäätteenmäki*

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (57/93) 12 §:n 2 momentti, 21 §:n 2 momentti, 35 ja 38 §, 44 §:n 4 momentti, 49 §:n 2 momentti, 54 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 58 §:n 1 momentti, 64 §:n 1 ja 2 momentti ja 66 §:n 1 ja 2 momentti sekä

lisätään 4 §:ään uusi 2 momentti, 31 §:ään uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 62 a § ja 79 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Maksukyvyn arviointi

Oikeusministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä maksukyvyn arvioinnin perusteista.

12 §

Maksu- ja vakuudenasettamiskielto

Edellä 1 momentissa säädetty maksukielto ei koske etuoikeutettua elatusapuvelkaa. Velallinen voi myös kiellon estämättä maksaa vakuusvelkojalle maksun velan ehtojen mukaisista, velkajärjestelyn alkamisen jälkeen erääntyvistä koroista ja muista luottokustannuksista. Päättyessään velkajärjestelyn aloittamisesta tuomioistuimien voi määrätä, että velallinen saa maksukiellon estämättä suorittaa maksun tietynlaisista tai tietyn markkamäärän alittavista veloista.

Edellä 1 momentissa säädetty maksukielto ei koske etuoikeutettua elatusapuvelkaa. Velallinen voi myös kiellon estämättä suorittaa vakuusvelkojalle maksun velan ehtojen mukaisista, velkajärjestelyn alkamisen jälkeen erääntyvistä koroista ja muista luottokustannuksista. *Velallisen varallisuuden rahaksimuutosta saaduista varoista voidaan maksaa rahaksimuutokustannukset ja velat, joista varallisuus on vakuutena. Tuomioistuimien tai selvittäjien voi määrätä, että velallinen saa maksukiellon estämättä maksaa määrältään vähäiset, tietyn markkamäärän alittavat velat, mikäli se on menettelyn kannalta tarkoituksenmukaista.*

21 §

Väliaikainen kielto

Päätökseen, jolla on määrätty 1 momentissa tarkoitettu väliaikainen kielto, ei saa erikseen hakea muutosta.

Päätökseen, jolla on määrätty 1 momentissa tarkoitettu väliaikainen kielto, ei saa erikseen hakea muutosta. *Jos tuomioistuin on hylännyt väliaikaista kieltoa koskevan vaatimuksen, päätökseen saa hakea erikseen muutosta vain, jos kieltoa on haettu velallisen perusturvaan kuulu-*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

van omaisuuden rahaksimuuton estämiseksi. Velallisen muutoksenhakemus on toimitettava muutoksenhakemuksen käsittelevälle tuomioistuimelle viipymättä ja valitus on otettava tuomioistuimessa tutkittavaksi kiireellisesti. Tuomioistuminen on, milloin aihetta on, varattava velkojille tilaisuus vastata valitukseen.

31 §

Tavallisten velkojen keskinäinen asema

Maksuohjelma voidaan laatia niin, että velkojille tulevat määrältään vähäiset jako-osuudet määrätään maksettavaksi ensin, ja myös niin, että velalliselle määräajoin kertyvä maksuvara käytetään vuorotellen eri velkojille tuleviin suorituksiin, mikäli se on maksuohjelman toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista eivätkä muiden velkojen mahdollisuudet maksun saantiin sen vuoksi ilmeisesti vaarannu. Jos velkoja on useampi kuin yksi, maksuohjelmassa voidaan jättää ilman suoritusta velkoja, jolle kertyisi asetuksella säädettyä markkamäärää pienempi jako-osuus.

35 §

Omistusasunnon rahaksimuuton lykkääminen

Jos velallisen omistusasunto on 15, 29 tai 33 §:n mukaan muutettava rahaksi, tuomioistuin voi velallisen vaatimuksesta määrätä, että rahaksimuuttoon saadaan ryhtyä vasta tietyn, enintään yhden vuoden pituisen määräajan kuluttua, jos sitä velallisen ja hänen perheensä olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena ja jos velallinen kykenee suorittamaan velalle, josta asunto on vakuutena, juoksevan koron, joka kertyy mainitulta ajalta. Jos velallinen laiminlyö tämän koron maksun, velkoja saa käyttää 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksiaan.

38 §

Maksuohjelman vahvistaminen

Maksuohjelma voidaan vahvistaa, jos kaikki velkojat, joita se koskee, ovat siihen suostuneet taikka jos velkajärjestelyyn on 9—11 §:n mukaan edellytykset ja ohjelma vastaa tämän lain säännöksiä. Maksuohjelma voidaan vahvistaa,

35 §

Omistusasunnon rahaksimuuton lykkääminen

Jos velallisen omistusasunto on 15, 29 tai 33 §:n mukaan muutettava rahaksi, tuomioistuin voi velallisen vaatimuksesta määrätä, että rahaksimuuttoon saadaan ryhtyä vasta tietyn, enintään yhden vuoden pituisen määräajan kuluttua, jos sitä velallisen ja hänen perheensä olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena ja jos velallinen kykenee suorittamaan omistusasuntoa rasittavalle vakuusvelalle juoksevan koron, joka kertyy mainitulta ajalta. Jos velallinen laiminlyö tämän koron maksun, velkoja saa käyttää 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksiaan.

38 §

Maksuohjelman vahvistaminen

Maksuohjelma voidaan vahvistaa, jos velkajärjestelyyn on 9—11 §:n mukaan edellytykset ja ohjelma vastaa tämän lain säännöksiä. Maksuohjelman poikkeaminen tämän lain säännöksistä ei estä ohjelman vahvistamista, ellei velkoja

Voimassa oleva laki

vaikka se poikkeaisi tämän lain säännöksistä velkojan vahingoksi, jos velkoja tähän suostuu.

Vahvistettua maksuohjelmaa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei ylempi tuomioistuin toisin määrää.

Ehdotus

tai velallinen ole siihen vedonnut maksuohjelmaehdotuksesta antamassaan lausumassa.

Vahvistettua maksuohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei ylempi tuomioistuin toisin määrää. Maksuohjelman vahvistaessaan tuomioistuin voi määrätä, että velallisen varallisuuden rahaksimuuttoa koskevia määräyksiä on noudatettava vasta, kun päätös on lainvoimainen tai toisin määrätään.

44 §

Maksuohjelman muuttaminen

Muutettua maksuohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei ylempi tuomioistuin toisin määrää.

Muutettua maksuohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei ylempi tuomioistuin toisin määrää. Päätäessään maksuohjelman muuttamisesta tuomioistuin voi määrätä, että velallisen varallisuuden rahaksimuuttoa koskevia määräyksiä on noudatettava vasta, kun päätös on lainvoimainen tai toisin määrätään.

49 §

Käsittelyjärjestys ja toimivaltainen tuomioistuin

Velkajärjestelyssä esiin tuleva riitainen asia on käsiteltävä täysilukuisen alioikeuden istunnossa, paitsi jos asiaan osalliset toisin haluavat tai tuomioistuin pitää asiaa selvänä.

Asia voidaan aina käsitellä istunnossa, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

54 §

Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta

Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta on tehtävä, jos esitetyn selvityksen perusteella velkajärjestelyyn on 9 tai 11 §:n mukaan edellytykset eikä 10 §:ssä tarkoitettua estettä ole. Päätökseen, jolla velkajärjestely on aloitettu, ei saa hakea muutosta.

Päätäessään velkajärjestelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee:

1) asettaa määräpäivä, johon mennessä ehdotus maksuohjelmaksi on toimitettava tuomioistuimelle, jollei ehdotusta ole toimitettu hakemuksen yhteydessä;

54 §

Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta

Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta on tehtävä, jos esitetyn selvityksen perusteella velkajärjestelyyn on edellytykset eikä estettä ole. Päätökseen, jolla velkajärjestely on aloitettu, ei saa hakea muutosta.

Päätäessään velkajärjestelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee:

1) asettaa määräpäivä, johon mennessä ehdotus maksuohjelmaksi on toimitettava tuomioistuimelle, jollei ehdotusta ole toimitettu hakemuksen yhteydessä;

2) asettaa määräpäivä, johon mennessä velkojen on kirjallisesti ilmoitettava selvittäjälle tai muulle maksuohjelmaehdotuksen laatijalle taikka tuomioistuimelle, sen mukaan kuin tuomioistuin

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2) asettaa, jollei selvittäjää määrätä, määräpäivä, johon mennessä velkojien on toimitettava tuomioistuimelle kirjallinen lausuma velallisen hakemuksesta ja maksuohjelmaehdotuksesta sekä mahdolliset väitteet ehdotukseen sisältyvistä veloista; ja

3) määrätä selvittäjä, jos siihen on 64 §:n mukaan aihetta, ja asettaa selvittäjälle määräpäivä maksuohjelmaehdotuksen laatimista varten.

Tuomioistuimen on, jollei 66 §:stä muuta johdu, viipymättä lähetettävä velkojille sekä takaajille, vakuuden asettajille ja kanssavelallisille jäljennös päätöksestä, hakemuksesta ja velallisen ehdotuksesta maksuohjelmaksi *postitse* velallisen ilmoittamalla osoitteella. Ilmoitus ulosottoviranomaiselle voidaan tehdä myös puhelimitse.

58 §

Asian lykkääminen ja raukeaminen eräissä tapauksissa

Jos ehdotusta maksuohjelmaksi ei voida 38 §:n mukaan vahvistaa, tuomioistuin voi varata velalliselle tai selvittäjälle tilaisuuden määräpäivään mennessä laatia uuden ehdotuksen.

määrää, velkajärjestelyn piiriin kuuluvan velan määrä, mikäli se poikkeaa velallisen ilmoittamasta, uhalla että velallisen ilmoituksen ylittävää vaatimus voidaan muuten jättää maksuohjelmassa huomioon ottamatta;

3) asettaa, jollei selvittäjää määrätä, määräpäivä, johon mennessä velkojien on toimitettava tuomioistuimelle kirjallinen lausuma velallisen hakemuksesta ja maksuohjelmaehdotuksesta sekä mahdolliset väitteet ehdotukseen sisältyvistä veloista *uhalla, että lausumat ja väitteet muuten voidaan jättää huomioon ottamatta; ja*

4) määrätä selvittäjä, jos siihen on 64 §:n mukaan aihetta.

Tuomioistuimen on, jollei 66 §:stä muuta johdu, viipymättä lähetettävä velkojille sekä takaajille, vakuuden asettajille ja kanssavelallisille jäljennös päätöksestä, hakemuksesta ja velallisen ehdotuksesta maksuohjelmaksi.

58 §

Asian lykkääminen ja raukeaminen eräissä tapauksissa

Jos ehdotusta maksuohjelmaksi ei voida 38 §:n mukaan vahvistaa, tuomioistuin voi varata velalliselle tai selvittäjälle tilaisuuden määräpäivään mennessä laatia uuden ehdotuksen. *Asiaan osallisilta on pyydettävä määräpäivään mennessä lausuma uudesta ehdotuksesta vain, jos tuomioistuin pitää sitä tarpeellisenä aikaisemman ehdotukseen tehtävien muutosten merkitys ja annettujen lausumien sisältö huomioon ottaen.*

62 a §

Ilmoitukset ja tiedoksiantotapa

Maksuohjelmaa koskevan päätöksen antamispäivä on ilmoitettava velalliselle, kaikille velkojille, velallisen kotipaikan ulosottoviranomaiselle ja selvittäjälle, jos sellainen on määrätty. Ilmoituksessa on mainittava, onko maksuohjelmaehdotusta muutettu sen jälkeen, kun ehdotus on toimitettu asiaan osallisille. Ilmoitusta ei kuiten-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

64 §

Selvittäjän määrääminen

Velkajärjestelyssä voidaan määrätä selvittäjä, jos se on velallisen taloudellisen aseman selvittämiseksi, omaisuuden rahaksimuuton vuoksi tai muuten velkajärjestelyn toteuttamiseksi tarpeen.

Tuomioistuimien määrää selvittäjän velkajärjestelyn aloittamisesta päätettäessä. Selvittäjä voidaan määrätä myöhemminkin, jos siihen on aihetta. Selvittäjä voidaan määrätä myös laatimaan ehdotus maksuohjelman muuttamiseksi.

66 §

Selvittäjän tehtävät

Selvittäjän tehtävänä on laatia tämän lain säännösten mukainen ehdotus maksuohjelmaksi tuomioistuimen asettamassa määräajassa. Ehdotusta laatiessaan selvittäjän on neuvoteltava velallisen ja velkojen kanssa ja annettava heille tarpeelliset tiedot velkajärjestelyn kannalta merkityksellisistä seikoista. Ehdotukseen on liitettävä selvittäjän tiivistelmä velallisen ja velkojen hakemusta ja ehdotusta koskevista lausumista.

Tuomioistuimien voi määrätä selvittäjän toimittamaan 54 ja 55 §:ssä tarkoitettut tiedoksiannot

64 §

Selvittäjän määrääminen

kaan tarvitse tehdä velkojalle, jonka saatava velalliselta on vähäinen ja joka ei ole toimittanut lausumaa maksuohjelmaehdotuksesta.

Tässä laissa tarkoitettut ilmoitukset ja tiedoksiannot voidaan toimittaa postitse velallisen ilmoittamalla osoitteella taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen, jollei tiedoksiantoa ole tarpeen toimittaa vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan taikka muuta riita-asioita varten säädettyä tiedoksiantotapaa käyttäen. Ilmoitus velkajärjestelyn aloittamisesta voidaan tehdä ulosottoviranomaiselle myös puhelimitse.

Velkajärjestelyssä voidaan määrätä selvittäjä, jos se on velallisen taloudellisen aseman selvittämiseksi, omaisuuden rahaksimuuton vuoksi tai muuten velkajärjestelyn toteuttamiseksi tarpeen. Selvittäjä voidaan määrätä myös takaus- ja vakuusvastuun järjestelyssä.

Tuomioistuimien määrää selvittäjän velkajärjestelyn aloittamisesta päätettäessä. Selvittäjä voidaan määrätä muunakin ajankohtana, jos siihen on aihetta. Selvittäjä voidaan määrätä myös laatimaan ehdotus maksuohjelman muuttamiseksi.

66 §

Selvittäjän tehtävät

Selvittäjän tehtävänä on laatia ehdotus maksuohjelmaksi tuomioistuimen asettamassa määräajassa sekä suorittaa muut tuomioistuimen selvittäjälle määräämät tehtävät. Maksuohjelmaehdotusta laatiessaan selvittäjän on neuvoteltava velallisen ja velkojen kanssa ja annettava heille tarpeelliset tiedot velkajärjestelyn kannalta merkityksellisistä seikoista. Ehdotukseen on liitettävä selvittäjän tiivistelmä velallisen ja velkojen hakemusta ja ehdotusta koskevista lausumista. Selvittäjä voi pyytää velalliselta ja velkojilta lausumat ja väitteet määräpäivään mennessä uhalla, että lausumat ja väitteet voidaan muuten jättää huomioon ottamatta. Määräpäivä on asettava niin, että asiaan osallisille jää kohtuullinen aika lausuman antamiseen.

Tuomioistuimien voi määrätä selvittäjän toimittamaan 54 ja 55 §:ssä sekä 62 a §:n 1 momen-

Voimassa oleva laki

velalliselle ja velkojille. Tiedoksiannot voidaan toimittaa postitse vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan.

Ehdotus

tissa tarkoitetut tiedoksiannot velalliselle ja velkojille.

79 a §

Erityisen vanhentumisajan tai perimismääräajan suhde vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn

Jos velkojan on perittävä saaminen laissa erikseen säädetyn ajan kuluessa uhalla, että hän muutoin menettää oikeuden maksun saantiin, ja velallisen kanssa sovitaan sellaisesta vapaaehtoisesta velkajärjestelystä, joka sisällöltään vastaa tässä laissa säädettyjä periaatteita, velkojalla on mainitun ajan umpeen kulumisen estämättä oikeus saada maksu velkajärjestelyn ehtojen mukaisesti. Velkojan on perittävä saaminen viimeistään velkajärjestelyn ehtojen mukaisen maksuajan päättymistä seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä uhalla, että hän muutoin menettää oikeuden maksun saantiin. Jos alkuperäinen määräaika saamisen perimiselle päättyy myöhemmin, velkoja voi kuitenkin periä saamisen tämän ajan kuluessa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*
